

Speletik

Aktörer på Wall Street får inte sälja aktier, fonder, företag, byggnader etc. för att inbringa kontanta medel i syfte att vinna spelet. Detta är en hederssak och kontrolleras noga av medspelarna.

Innehåll

- 1 spelplan
 - 2 tärningar
 - 6 spelpjäser
 - 20 byggnader
 - 20 svenska företagsbevis
 - 36 utländska fonder
 - 36 utländska aktier
 - 18 lånebevis
 - 6 certifikat för skrotbil
 - 6 certifikat för sportbil
 - 6 försäkringsbrev
 - Bankomat kort
 - Bankinspektionskort
 - Wall Street News-kort
 - 1 räntebarmeter
 - 6 bankböcker
- 2 lathundar för multiplikationstabellen
samt ett antal sedlar i olika valörer

© BRIO AB, 2000
© Lasse Kroner AB

Wall Street™

I Wall Street får du agera köpare, både på den nationella marknaden och världsmarknaden. Ska du välja att satsa på svenska företag och bygga upp din egen koncern? Eller ska du besöka internationella banker och handla med utländska aktier och fonder? Välj din affärsstrategi med både omsorg och beräkning. Kanske är det säkrast att inte samla alla ägg i en korg.

Lasses speltips!

- Läs spelreglerna noga innan ni börjar spela, läs gärna två gånger!
- Ge aldrig upp! I Wall Street har du alltid chansen att komma igen.
- Var inte rädd för att köpa företag, aktier och fonder! I Wall Street kan du aldrig äga för mycket, eftersom du alltid får lov att sälja tillbaka till fulla värdet om du behöver kontanter.
- Var inte rädd för att ändra din spelstrategi under spelets gång. Vinstchanserna ändras snabbt och det gäller att hänga med i spelet.
- Visa inte motspelarna hur mycket kontanter du har, utan förvara dina sedlar i bankboken. Vid exekutiv auktion har du nämligen nytta av att ingen vet hur högt du kan gå i budgivningen.

Lycka till!

Wall Street är ett affärsspel som bygger på både tur och skicklighet. Speltiden kan tyckas vara väl tilltagen (ca 3 timmar för 4 spelare), men efter hand som spelarna navigerar sig fram mellan bankvärdens olika fällor och svårigheter, inträffar ständigt nya och oförutsedda händelser som påverkar din roll som ekonomisk strateg. Spelets genialitet speglar sig kanske bäst i spelarnas egna med- och motgångar. Ena sekunden kan någon sitta utblottad, för att några tärningskast senare åter hamna på grön kvist!

Förberedelser

1. Plocka isär det stansade arket och vik ihop bankböckerna försiktigt.
2. Sortera de utländska aktierna och fonderna i respektive bank och placera korten i de anpassade facken i insatsen.
3. Sortera de svenska företagen i respektive företagsgrupper (tjänste, fastighet, skog, läkemedel, elektronik och finans).
4. Sortera sedlarna i dess olika valörer. Placera sedlarna i de anpassade facken i insatsen.
5. Lägg ut de olika händelsekortet på respektive platser på spelplanen (Bankomat, Bankinspektion och Wall Street News).
6. Spelets världsbankir ger alla spelare 600 000:- i lämpliga valörer samt var sin bankbok.
7. Spelarna väljer färg på sin spelpjäs och placerar spelpjäserna på ruta 40; Wall Street News.
8. Den som slår högst siffra med en tärning börjar spelet.
9. Utse en bankir till Världsbanken. Bankiren bestämmer ränteläget genom att slå med en tärning. Slår bankiren en etta, är ränteläget 10%, tvåa betyder 20% osv. Maxränteläget är 60%. (Läs mer om räntan på sida 6)

Spelarnas förflyttning

Förflyttning före bilköp

Spelare utan bil slår med en tärning vid förflyttning. Man går medsofs över spelplanen. Förflyttning sker med lika många steg som tärningens ögon visar. Enda undantaget är ruta 40 Wall Street News, där alla spelare alltid stannar oavsett vad tärningarna visar.

Köp av skrotbil

När som helst när det är din tur, men innan du har slagit med tärningen, är du berättigad till att köpa bil. Skrotbilen kostar 50 000:- . Efter inköpet måste du alltid slå med två tärningar när du skall förflytta dig runt spelplanen. Är du i akut behov av pengar, kan du när som helst sälja skrotbilen till Världsbanken för 10 000:-.

Köp av sportbil

Sportbilen kostar 300 000:-. Äger du en sportbil slår du vid förflyttning med en eller två tärningar, vilket du bestämmer innan du slår. Sportbilen återköpes när som helst av Världsbanken för 50 000:-. Du får bara äga en bil åt gången, bilaffärer mellan spelare är ej tillåtna.

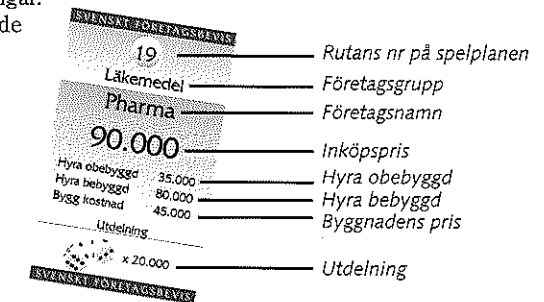
Svenska företag

Köp av svenska företagsbevis

När spelarna hamnar på någon av spelplanens svenska företagsrutor, kan dessa införskaffas till det pris de betingar.

De svenska företagen är indelade i sex olika företagsgrupper.

1. Tjänsteföretag
2. Fastighet
3. Skog
4. Läkemedel
5. Elektronik
6. Finans

Återköp av svenska företagsbevis

När som helst när spelaren är i tur och i behov av pengar, kan man sälja tillbaka valfritt svenskt företagsbevis till Världsbanken för exakt samma pris som företaget kostade. Är företaget bebyggt, får man även tillbaka pengarna för byggnaden. Det går också bra att endast sälja byggnaden och behålla företaget.

När utgår hyra?

Hamnar en spelare på ett svenskt företag som han/hon redan äger, händer ingenting. Hamnar du däremot på ett företag som ägs av en motspelare, måste du betala hyra till motspelaren. Hyrans storlek framgår av företagsbeviset. Om en spelare innehar en hel företagsgrupp (kallad koncern) utgår dubbla hyror. Obs! Glömmer företagsägaren att inkassera sin hyra innan nästa spelare har slagit tärningen, förlorar han sin hyra.

Regler för byggnation av svenska företag, ruta 9.

Spelare får bara bebygga sina företag då han/hon befinner sig på ruta 9 (Bygg), såvida man inte har ett kort som säger annorlunda. Du bestämmer själv vilken eller vilka av dina företag du vill bebygga. Det finns ingen begränsning i antal. Du behöver inte heller äga alla företag inom en koncern för att få bygga.

Byggnadens pris framgår av företagsbeviset. Här framgår även vad det kostar en motspelare att hamna på ditt företag då det är bebyggt. Då spelaren betalt sin byggnad till Världsbanken, placerar han byggnaden på det bebyggda företagets ruta.

Utdelning på svenska företag, rutorna 32 och 39

Spelare som hamnat på dessa rutor har chans att få utdelning på sina svenska företag. Man slår först med båda tärningarna. Siffrorna som tärningarna visar är numret på den företagsgrupp / grupper som ger utdelning: en etta på tärningen = Tjänste, en tvåa = Fastighet osv. Du får bara utdelning på en företagsgrupp även om tärningarna visar att du kan få på två. Välj den företagsgrupp som ger dig mest utdelning.

Sedan slår man med båda tärningarna för att se hur stor utdelningen blir. Summan av tärningarna multipliceras med siffran för utdelning, som kan läsas längst ner på företagsbeviset. Har spelaren flera företag inom samma företagsgrupp, ger samtliga utdelning.

Utländska banker

På de utländska bankerna handlar spelarna med utländska fonder och aktier samt erhåller sina utdelningar. Viktigt, först slår spelaren med tärningarna för att se om aktierna ger utdelning och erhåller fondutdelning sedan är det dags att köpa ytterligare 1 aktie och 1 fond om spelaren vill. På spelplanen finns sex stycken utländska banker:

1. Italia Bank
2. London Bank
3. Monaco Bank
4. France Bank
5. Bundes Bank
6. Wall Street Bank

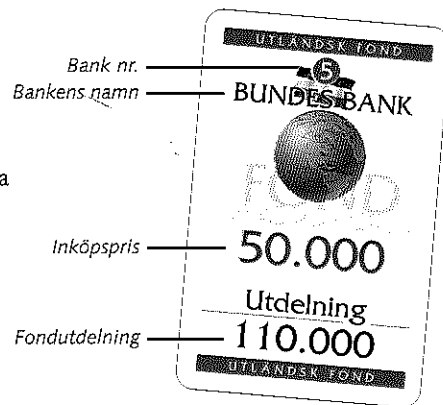
Köp av utländska fonder och aktier

När din spelpjäas hamnar på en utländsk bank, kan du göra affärer med denna bank. Varje utländsk bank har vid spelstart sex fonder och sex aktier. Du har möjlighet att köpa en aktie och en fond per besök.

Fondpris och utdelning

Köper du en fond i en utländsk bank, får du fondutdelning (en eller flera beroende på hur många fonder du har) **varje gång** din spelpjäas besöker samma bank. Priset och utdelningen på fonden finns att utläsa på respektive fondbevis.

Fondutdelning till samtliga spelare (ruta 38), se sid 6.

Aktiepris

De utländska aktierna är uppdelade på samma sätt i alla banker. Aktierna är graderade så att aktie 1 (som kostar minst) inbringar den lägsta summan, medan aktie nummer 6 alltid ger mest utdelning och därför är dyrast. Priset på respektive utländsk aktie finns att utläsa på aktiebeviset.

Aktieutdelning

Till skillnad från de utländska fonderna, där man alltid får utdelning när man hamnar på den utländska bankrutan, måste man vid aktieutdelning slå med tärningarna för att se om en innehavd aktie ger utdelning. Observera att endast en aktie åt gången kan ge utdelning.

Så här gör du:

Kasta **båda** tärningarna för att se om just din aktie i den aktuella banken ger utdelning. Om en eller båda tärningarna visar ditt aktienummer, ger aktien utdelning. Om tärningarna visar olika aktienummer och båda aktierna finns i din ägo, ger bara den ena aktien utdelning (den med högst nummer). Det är inte tillåtet att addera eller subtrahera tärningens ögon.

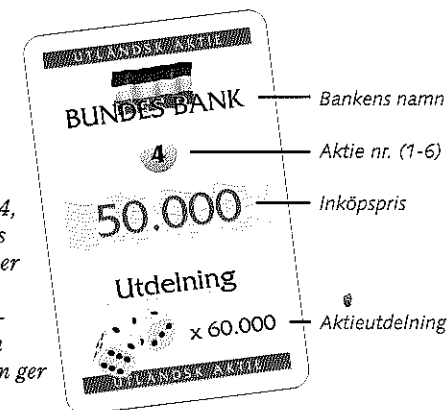
För att bestämma storleken på din aktieutdelning, slår du återigen med båda tärningarna. Summan av tärningarna multiplicerar du sen med siffran för utdelning på aktiebeviset. Detta är din aktieutdelning.

Om spelaren även äger **fonder** i samma bank, ska även fondutdelning ges i samma drag. Avslutningsvis kan spelaren göra nya affärer i den utländska banken, d.v.s. köpa ytterligare en fond och en valfri aktie om så önskas.

Exempel:

Spelaren äger en fond och en aktie i Bundesbank. Spelaren hamnar åter på Bundesbank och får då genast slå med båda tärningarna för att se om han får utdelning på den aktie som han äger i Bundesbank (aktie nummer 4).

Vår spelare slår siffrorna 3 och 5, vilket inte ger honom någon utdelning alls. Om vår spelare i stället slår 2 och 4, får han utdelning på sin aktie eftersom den hade nummer 4. Då gör han ett nytt tärningskast med båda tärningarna för att se hur stor utdelningen blir. Denna gång slår han 6 och 4, vilket adderas till 10. Siffran 10 multipliceras med båda tärningarna för att se hur stor utdelningen blir. Denna gång slår han 6 och 4, vilket adderas till 10. Siffran 10 multipliceras med båda tärningarna för att se hur stor utdelningen blir, i detta fall 60 000:-. Utdelningen blir då $10 \times 60\,000 = 600\,000$:-. Skulle spelaren äga både aktie nummer 2 och nummer 4, är det alltid den högsta aktien som ger utdelning, alltså nummer 4. Efter detta får spelaren också utdelning på sin fond. I detta fall har spelaren endast en fond i Bundesbank och får därför 110 000:-.

Allmänna regler

Bankbok, insättning, uttag och ränta

Spelare får endast sätta in eller ta ut kapital från den egna bankboken då han/hon befinner sig på rutorna 1, 21, 26 och 36 (Bankomatrutor), såvida man inte har ett kort som säger annorlunda. Insättning sker i jämna 100.000 kr och man får aldrig ha mer än 1 miljon kr insatt på bankboken. Sedlarna läggs under bankboken så att de inte blandas med spelarens kontanta pengar. Uttag betyder att spelaren tar ut valfri summa pengar från bankboken. Insatta pengar ger ränta varje gång spelaren når ruta 40 (Wall Street News). Gällande ränteläge framgår av räntebarmetern. Spelarnas insatta pengar räknas inte som kontanter – däremot räknas bankmedlen in i ditt samlade kapital vid spelets slut.

Försäkring

En spelare kan när som helst när det är ens tur och innan man slår med tärningen eller tar upp ett kort införskaffa ett försäkringsbrev till ett pris av 150 000:-. Denna försäkring skyddar mot obehagliga överraskningar som kan komma från spelets tre typer av händelsekort. Din försäkring kan du aldrig sälja.

Återköp vid behov av kontanter.

Man kan när som helst när det är ens tur (innan eller efter man slagit med tärningen) sälja ett eller flera företag med eller utan byggnad (eller endast byggnad) för dess fulla värde när man är i behov av kontanter. Detta gäller även de aktier och fonder du äger. Bilar säljs tillbaka till reducerat pris, se sid 2. Läs även stycket speletik på sista sidan.

Banklån och återbetalning

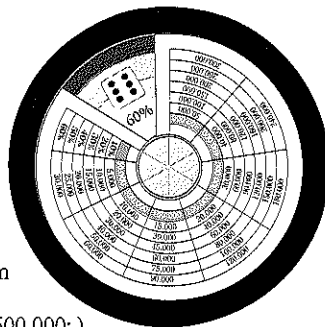
Du kan varje gång det är din tur och innan eller efter du slår med tärningen ta ett lån i Världsbanken. Varje lån är på 50 000:-. Man får bara ta ett lån åt gången – sammanlagt får en spelare inneha tre lån dvs. 150 000:-. Lån får endast återbetalas då spelaren befinner sig på en Bankomat-ruta om inte något annat uppbyggande kort säger annat. Vid lösen av lån behöver spelaren inte betala någon ränta.

Inkassera/ betala låneränta, ruta 40

Räntan på tagna lån betalas varje gång spelaren stannar på ruta 40, Wall Street News. Den gällande räntan visas på räntebarmetern i mitten på spelplanen, se exempel nedan. Har spelaren pengar insatta på sin bankbok inkasseras ränta på denna ruta. Mer om ruta 40 (Wall Street News) i texten nedan!

Ändra ränteläget. Ruta 37

Varje gång en spelare hamnar på ruta 37, eller när en spelare via kort tvingas slå tärningen för att ändra räntan, kommer det gällande ränteläget att förändras. Räntan utläses från en tärning. Slår spelaren en etta blir räntan 10%, en tvåa betyder 20% osv. Maxräntan är 60%. Spelaren vrider räntebarmeterns täckskiva, tills rätt tärning visas i öppningen. Täcks-kivan fungerar samtidigt som en räntetabell. Använd tabellen för att snabbt utläsa räntesatsen (10-60%) på lån och bankmedel (50.000-500.000:-).

Ränteläget och räntesatsen på lån och bankmedel framgår av spelets räntebarmeter. I exemplet har spelaren slagit en sexa, vilket ger maxräntan 60%. Effekten av det aktuella ränteläget, utläses i tabellen på täcks-kivan. Ett lån på 50.000 har nu en ränta på 30.000:-!

Utdelning i utlandsfonden. Ruta 38

Utdelningen gäller **samtliga** spelare. Spelaren som hamnar på rutan, slår med en tärning för att se vilken utländsk bank som har fondutdelning. Slår spelaren en etta har Italia Bank fondutdelning. Slår spelaren en tvåa har London Bank fondutdelning osv. Alla spelare som innehar ett eller flera fondbevis i den aktuella banken får fondutdelning på samtliga fonder.

Wall Street News, ruta 40

Spelare stannar alltid på denna ruta, även om tärningens ögon visar något annat. När man kommer till ruta 40 tar man först och inkasserar sin ränta (om man har bankmedel) samt betalar sin ränta (om man har banklån). Därefter drar spelaren en Wall Street News och följer anvisningarna på kortet. Vissa kort ligger kvar tills nästa spelare drar ett nytt kort ur högen. Använda kort läggs underst i högen.

Bankomat. Ruta 1, 21, 26 och 36

Varje gång en spelare hamnar på en ruta märkt Bankomat, får han möjlighet att först utträta bankaffärer. Som bankaffär räknas att betala tillbaka sina lån (ett eller flera) samt att sätta in eller tar ut pengar på sin bankbok, i jämna 100.000:-. Därefter drar spelaren översta kortet i högen av Bankomatkort och följer kortets anvisningar. Använda kort läggs underst i högen.

Bankinspektionen. Ruta 11 och 31

Spelare som hamnar på denna ruta, tar det översta kortet i högen och följer kortets anvisningar. Bankinspektionens utlåtande kan bli ett oerhört svårt slag för en spelare. Ett gott råd kan vara att ha tecknat sin försäkring, innan man tar ett bankinspektionskort.

Exekutiv auktion, ruta 33

Spelare som hamnar på denna ruta, tvingas sälja ett av sina svenska företag med byggnad om det finns på exekutiv auktion. Spelaren väljer själv vilket företag som skall auktioneras ut. Egna koncerner räknas som låsta; spelaren kan aldrig tvingas sälja ett enskilt företag inom en koncern. Samtliga spelare (alltså även auktionsförrättaren/säljaren) får vara med och bjuda på företaget – även den som inte har tillräckligt med kontanter kan gå vinnande ur budgivningen. För att lyckas gäller då att ens medspelare inte kan överblicka hur mycket kontanter man har i ögonblicket. En god regel är därför att dölja sitt kontanta kapital redan från spelstart i bankboken.

Så här görs auktionen:

Den ofrivillige säljaren intar rollen som auktionsförrättare och deltagar själv i budgivningen. Spelaren till vänster om auktionsförrättaren lägger ett bud. Därefter går turen medsols. Varje spelare har rätt att passa en gång och efter andra passningen är spelaren ute ur budgivningen. Det är auktionsförrättarens uppgift att leda auktionen dvs hålla ordning på vems tur det är, vilka som har passat och hur många gånger samt räkna ned första, andra, tredje före klubbslag. Om auktionsförrättaren/säljaren vinner budgivningen, betalar han köpesumman till Världsbanken och behåller sitt företagsbevis. Skulle en motspelare lägga högsta budet, betalas köpesumman till auktionsförrättaren/säljaren, som överlåter sitt företagsbevis till den nye köparen. Vinner en spelare som saknar tillräckligt med kontanter, får spelaren lov att göra en utförsäljning av utvalda ägodelar för att slutföra köpet. Spelaren kan även välja att erkänna att han/hon bluffat för att trissa upp priset. En avslöjad bluffare tvingas då böta 50 000:- till Världsbanken. Därefter görs den exekutiva auktionen om på nytt utan bluffaren.

Vem vinner?

Wall Street kan vinnas på två olika sätt:

Spelaren utropar sig till vinnare när man står i tur.

1. Den spelare som först har 4 miljoner i kontanter (insatt kapital räknas också) är vinnaren. (Kortare speltid – 3 miljoner i kontanter för att vinna. Bestäm summan innan spelet börjar.)
2. Den spelare som först äger en hel koncern samt 1,5 miljoner i kontanter (insatt kapital räknas också) har vunnit. (Kortare speltid – bestäm själva kravet på kontanter för att vinna spelet).